

# Kymenlaakson hyvinvointialueen asiantuntijalausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annetun lain muuttamisesta (HE 127/2024)

Sosiaali- ja terveystalvliokunnan etäkuulemistilaisuus 21.10.2024

Mervi Takala

Tulosaluejohtaja, asumisen palvelut

# Henkilöstömitoituksen vaikutus kustannuskehityksen hillitsemiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi

- **Henkilöstömitoituksen muutos on tarpeellinen julkisen talouden kustannuskehityksen hillitsemiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi.** → Se ohjaa sujuvoittamaan palvelutuotantoon liittyviä prosesseja, jolla saattaa siltä osin olla vaikutusta jopa parempaan asiakas- ja henkilöstökokemukseen.
- **Henkilöstömitoituksen muutos ei ratkaise talouteen liittyviä haasteita, mikäli palveluverkkoa ei samanaikaisesti kyetä monipuolistamaan.** → Muutoksen myötä tulee uudelleen kohdentaa vapautuvia henkilöstöresursseja ja saman aikaisesti ostopalveluhinnoista saatavaa kustannussäästöä tulee siirtää varhaisempiin palveluihin.
- **RAI-arvioinnin osaamisessa voi olla eroja, jolloin asukkaiden toimintakyvystä ei saada luotettavaa tietoa.** → Mikäli palvelutarpeeseen ei pystytä vastaamaan oikea-aikaisesti, voivat asiakkaiden hoitoon ja toisaalta henkilöstön psykososiaaliseen kuormitukseen liittyvät kustannukset lisääntyä.

# Vanhuspalvelulain 20 §:n perustuvia vaatimuksia oikean henkilöstömitoituksen ja -rakenteen arvioinnille

- **Asiakkaiden palvelutarpeen lisäksi useissa kohteissa toiminnallisia vaatimuksia asettaa rakenteelliset seikat, kuten palveluyksiköiden tai niiden sisäisten ryhmäkotien pieni yksikkökoko ja talon kerroksellisuus.** → Tällaisissa kohteissa palvelun tuottaminen ei onnistu vähimmäismitoituksella ja voi johtaa tilanteisiin, jossa henkilöstöä on liian vähän asiakastarpeeseen nähden.
  - Minimivaatimusta suurempaa mitoitusta vaaditaan myös asiakkaiden erityistarpeissa ja akuuteissa tilanteissa, kuten lyhytaikaishoidon ja psykogeriatrisen hoidon palveluissa sekä kokonaisharkinnan mukaan tilapäisesti myös esim. infektio- ja saattohoitotilanteissa.

# Suunniteltu henkilöstömitoitus Kymenlaakson hyvinvointialueella

- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköiden mitoitus ka. 0,62
- Psykogeriatrinen yksiköiden mitoitus ka. 0,69
- Lyhytaikaishoidon yksiköiden mitoitus ka. 0,73

# Pito- ja vetovoiman ylläpitäminen

- **Mitoituksella 0,65 on voitu rakentaa toimintalähtöinen työvuorosuunnittelu, jossa ammattilaiset ovat pystyneet keskittymään omaa osaamistaan vastaavaan työhön.**
  - Mitoituksen laskeminen merkitsee, että esim. sairaanhoitajien ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden (geronomit, sosionomit) työpanosta on jälleen kohdennettava perushoitoon liittyvään työhön, jotta kuhunkin työvuoroon saadaan riittävästi henkilöstöä. Tämän kehityssuunnan muuttamiseksi on valmisteltava henkilöstön liikkuvuuteen liittyviä prosesseja ja uudistettava henkilöstörakennetta sen mukaisesti.
- **Mitoituksen alentaminen vaatii vahvaa muutosjohtamista ja henkilöstön oman työn kehittämiseen liittyvää rohkeisuutta**, jotta henkilöstön saatavuus ei heikenny ja siltä osin lisää rekrytointiin liittyviä kustannuksia.
- Hallituksen ohjelmassa on vahva painotus henkilöstön riittävyttä ja saatavuutta parantaviin toimiin, joihin on saatavilla ohjausta mm. erilaisten kehittämishankkeiden kuten Hyvän työn -ohjelman kautta.

# Rekisteröintikäytäntöihin liittyvät kevennykset

- **Lakiesityksessä ehdotettu poikkeus valvontalain säädökseen antaa yksityisille palveluntuottajille mahdollisuuden muuttaa henkilöstömitoitusta ilman hakemusta ja päätöstä rekisteröinnin muutoksesta.** → Toimintatapa helpottaa palveluntuottajien ja valvontaviranomaisten hallinnollista työtä ja palveluntuottajalle rekisteröinnin muutosmenettelystä aiheutuvia kustannuksia.
- **Asiaan liittyy kiinteästi myös julkisten palveluyksiköiden rekisteröintivelvollisuus, jota valvontalain muutosesityksellä ehdotetaan siirrettäväksi alkamaan myöhemmin.** → Muutos antaa hyvinvointialueille lisää aikaa suunnitella ja arvioida rekisteröintiin vaadittava henkilöstömäärä ja -rakenne.

# Hoivateknologian hyödyntäminen osana palvelun kokonaisuutta

- **Henkilöstötarpeen vähentäminen teknologiaan ja digipalveluihin perustuvilla ratkaisulla on välttämätön uudistus** mm. yöaikaista aistinvaraista valvontaa osittain korvaavana vaihtoehtona.
  - Odotukset teknologisten ratkaisujen ja asiakkaiden voinnin seurantaan kehitettyjen innovaatioiden hyödyntämiseen ovat suuret.
  - Ratkaisut laadukkaisiin ja asiakasturvallisiin palveluihin tulee edelleen järjestää yksilöiden tarpeet huomioiden.

# Yhteenveto

- Kymenlaakson hyvinvointialue puoltaa 21 c §:ssä tarkoitetun ympärivuorokautisen palveluasumisen välitöntä asiakastyötä tekevän henkilöstön vähimmäismitoituksen laskemista 0,6 tasoon esitetyt perustelut ja arvioidut riskit huomioiden.
- Kymenlaakson hyvinvointialue pitää hyvänä yksityisille palveluntuottajille esitettyä mahdollisuutta muuttaa ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitusta ilman hakemusta ja päätöstä rekisteröinnin muutoksesta edellyttäen, että muutos ja rekisteritietojen päivitys on tehty vuoden 2025 loppuun mennessä.
- Kymenlaakson hyvinvointialue näkee tärkeänä saada hyödyntää teknologiaa osana asiakastarpeen mukaista henkilöstömitoitusta.